

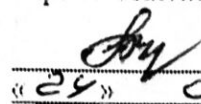
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор

 Дмитро БАБЕНКО
« 26 » 06 2024 р.

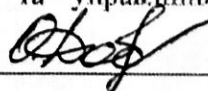
Гарант освітньої програми

 Олена ПЕТРОВА
« 24 » 06 2024 р.

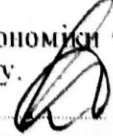
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політологія»

Галузь знань	18 «Виробництво та технології»
Освітня спеціальність	181 «Харчові технології»
Освітньо-професійна програма	Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.
Освітній ступінь	«Бакалавр»
Кваліфікація	бакалавр з харчових технологій
Семестр	3
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Конопляник Д.О., асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук, e-mail: konoplianyk@mnau.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено НМК обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол №12 від 21.06.2024 року.

Голова науково-методичної комісії Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради факультету ТВІШТІСБ МНАУ.

Протокол № 13 від 25.06.2024 року.

Голова вченої ради Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор

_____ Дмитро БАБЕНКО
« _____ » _____ 2024 р.

Гарант освітньої програми

_____ Олена ПЕТРОВА
« _____ » _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політологія»

Галузь знань	18 «Виробництво та технології»
Освітня спеціальність	181 «Харчові технології»
Освітньо-професійна програма	Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.
Освітній ступінь	«Бакалавр»
Кваліфікація	бакалавр з харчових технологій
Семестр	3
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Конопляник Д.О., асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук, e-mail: konoplianyk@mnau.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри _____ Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено НМК обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського НАУ. Протокол №12 від 21.06.2024 року.

Голова науково-методичної комісії _____ Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради факультету ТВППТСБ МНАУ.

Протокол № 13 від 25.06.2024 року.

Голова вченої ради _____ Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2024

1.Призначення навчальної дисципліни	Дисципліна «Політологія» належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки і має своїм призначенням розкрити політико-правові, методологічно-пізнавальні, соціокультурні та інші аспекти політики, навчити науковим принципам аналізу явищ та подій політичного процесу і на цій підставі сприяти формуванню політичної свідомості і відповідальної політичної поведінки. Основними принципами викладання та вивчення політології є фундаментальність, системність, єдність логічного та історичного, національного й загальнолюдського, суспільного та особистісного, теорії й практики, навчання і виховання.	
2. Мета навчальної дисципліни	— сприяти політичній соціалізації молоді через ознайомлення з найважливішими науково-теоретичними напрацюваннями класичної та сучасної політичної думки, засвоєння систематизованих наукових уявлень про політику, гуманістичних основ політичної участі, навичок цивілізованого суспільно-політичного дискурсу.	
3. Компетентності	Інтегральна компетентність : Здатність розв’язувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій. Загальні компетентності : ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.	
4. Програмні результати навчальної дисципліни	ПРН 15. Формувати і відстоювати власну думку та громадську позицію, діяти соціально свідомо та відповідально.	
5. Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - практичні заняття - самостійна робота	90 год./ 3,0 кред. 16 год. / 0,53 16 год. / 0,53 58 год. / 1,94

Календарний план*

Змістовий модуль			Теми	Обсяг годин			Разом
№	назва	№	назва	ЛК	ПЗ	СР	
1.	Змістовий модуль 1. Політологія як наука	1.	Політологія як наука і навчальна дисципліна.	2	2	7	11
		2.	Основні етапи розвитку світової політичної думки	1	1	8	10
		3.	Розвиток політичної думки в Україні	1	1	8	10
		4.	Політика і влада. Механізми реалізації	2	2	7	11
		Разом за змістовим модулем 1			6	6	30
2.	Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	1.	Політичні системи і політичні режими.	2	2	7	11
		2.	Держава як суб'єкт політики. Правова держава.	2	2	8	12
		3.	Політичні партії і громадсько-політичні об'єднання. Громадянське суспільство.	2	2	7	11
		Разом за змістовим модулем 2			6	6	22
3.	Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	1.	Політичний процес і політична культура.	2	2	3	7
		2.	Вибори і виборчі системи	2	2	3	7
		Разом за змістовим модулем 3			4	4	6
Всього годин по навчальній дисципліні				16	16	58	90

***Примітка.** Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6. Порядок та критерії оцінювання	Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.				
	Оцінювання результатів навчання здійснюється за відповідними формами організації освітнього процесу, а саме: поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти.				
	Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти передбачає:				
	- опрацювання лекційного матеріалу, як можливість підготовки до усного опитування, бесіди, написання контрольних робіт;				
	- виконання завдань для самостійного опрацювання, як можливість розширення знань у структурі спеціальних галузевих теорій, напрацювання категоріального апарату, з елементами англomовної практики, підготовка та захист доповідей тощо;				
	- робота в Moodle, як елемент перевірки знань тематичного матеріалу;				
	- публікацію наукових робіт, підготовку презентацій, індивідуальних завдань.				
	Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти передбачає:				
	- складання екзамену.				
	Пропущені заняття , відповідно до Порядку зарахування пропущених занять мають бути відпрацьовані:				
	- у формі усного опитування (при пропущенні лекції);				
	- виконання індивідуального завдання (при пропущенні семінарського заняття).				
Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
1. Аудиторна робота в т.ч.: - опрацювання лекційного матеріалу (диспут, бесіда тощо), робота на семінарських заняттях (доповідь, опитування, термінологічний диктант тощо)	8	1	2	8	16
2. Самостійна робота в т.ч.: - публікація наукових робіт	1	-	6	-	6
- робота в Moodle	8	1	2	8	16
- підготовка доповіді, презентації на одну із тем дисципліни	8	1	2	8	16
- підготовка власного, творчого завдання по темі	8	1	2	8	16

- участь у вебінарах та семінарах з світоглядних, методологічних проблем з отриманням сертифікату, свідоцтва тощо	1	2	3	2	3
- участь у відкритих лекціях та диспутах, які проводяться в тому числі поза межами навчального закладу (програма, запрошення)	1	2	3	2	3
Разом за семестр				36	60
Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю				min	max
Екзамен				24	40
Разом по дисципліні				60	100
Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу					
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою		
90 – 100	A		5 (відмінно)		
82 – 89	B		4 (добре)		
75 – 81	C		4 (добре)		
64 – 74	D		3 (задовільно)		
60 – 63	E		3 (задовільно)		
35 – 59	FX		5 (відмінно)		
35 – 59	FX		(незадовільно) з можливістю повторного складання		
1 – 34	F		(незадовільно) з обов'язковими повторним вивченням дисципліни		

7. Політика курсу	Політика курсу «Політологія» передбачає орієнтацію на такі важливі академічні принципи: Academic integrity – дотримання етики поведінки, що зафіксовано у Кодексі академічної доброчесності Миколаївського національного аграрного університету. Пропущені заняття для належного оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти відпрацьовуються відповідно до затвердженого графіку консультацій. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); позбавлення академічної, іменної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання тощо.
--------------------------	---

	Opportunities Galore policy: передбачає окрім включених до аудиторної та самостійної роботи також інші можливості для самовдосконалення, самореалізації в опрацюванні курсу «Політологія» за умови погодження напряму діяльності з викладачем. Несвоєчасне виконання та надання передбачених курсом робіт відтерміновує строк складання підсумкового контролю знань, але не унеможлиблює отримання високої оцінки виконаної роботи на високому рівні, за умови, що несвоєчасне представлення робіт має поважні причини, підтверджені документально (клопотання про участь у заходах різних рівнів, довідка про тимчасову непрацездатність тощо). Late-work policy: у разі несвоєчасного представлення роботи, без поважної причини, загальна кількість балів за таку роботу не буде перевищувати мінімальну. Attendance and/or participation policy: відвідування занять не є оцінюваним компонентом курсу. Mobile devices на курсі застосовується політика нульової толерантності до мобільних пристроїв (під час проведення лекційних занять) та обмежувальна політика (під час семінарських занять), під час яких, за дозволом викладача можуть бути використані, в межах вивчення дисципліни мобільні пристрої, за відсутності інших технологічних засобів. Moodle is a Learning Platform: за наповнення навчальної платформи <i>Moodle</i> навчальними матеріалами з дисципліни для використання елементів дистанційного навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб, у тому числі здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами несе відповідальність той викладач, який читає дисципліну.
8. Інформаційні джерела	Основна література 1. Бліхар В. С. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. 2. Гелей С.Д. Політологія : навч.посіб./С.Д.

Гелей, С.М. Рутар. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.

3. Гончарук-Чолач Т.В. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, Гурик М. І., Чигур Р. Ю. за ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 230 с.

4. Довгаль О.В., Конопляник Д.О. Політологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» та початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» денної форми здобуття вищої освіти / О.В. Довгаль, Д.О. Конопляник. – Миколаїв: МНАУ, 2023. – 100 с.

5. Довгаль О.В., Конопляник Д.О. Політологія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» та початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» денної форми здобуття вищої освіти / уклад.: О.В. Довгаль, Д.О.Конопляник. Миколаїв: МНАУ, 2023. – 82 с.

6. Мельник Л. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М.Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. 426 с.

7. Морарь М.В. Політологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 176с.

8. Скрипникова Л. Політологія : навчальний посібник /Л. Скрипникова, Л. Тутик, М. Гринчак. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 272 с.

9. Требін М.П. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 460 с.

10. Шляхтун П. П. Політологія. Історія та теорія / П. П. Шляхтун. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 472 с.

Допоміжна література

1. Oxford Learner's Dictionaries. Оксфордські словники для студентів
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
2. Cambridge Dictionary. Кембриджські словники для студентів
<https://dictionary.cambridge.org>

Інформаційні ресурси

1. Декларація про державний суверенітет України: Декларація Верховної Рада УРСР № 55-ХІІ від 16.07.1990 (Документ 55-12, поточна редакція – від 16.07.1990) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Загальна Декларація прав людини (Прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
4. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
6. Офіційний веб-портал Бібліотеки Конгресу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcweb.loc.gov>
7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал Європейського Парламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
9. Офіційний веб-портал Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commission.europa.eu>
10. Офіційний веб-портал Київського Центру

соціальних і маркетингових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://socis.kiev.ua/ua/>

11. Офіційний веб-портал Національної Бібліотеки Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnf.fr>

12. Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>

13. Офіційний веб-портал політологічного інтернет-видання «Політична думка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.politdumka.kiev.ua

14. Офіційний веб-портал Соціологічної групи «Рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ratinggroup.ua>

15. Офіційний веб-портал Українського Центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/>

Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Кабінет Міністрів України* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про оплату праці: Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.

3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Цивільний кодекс України : Закон України

	від 16.01.2003 N 435-IV URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15.
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Отримання освітніх послуг особами з особливими освітніми потребами забезпечується правом на навчання за допомогою найбільш доступних для таких осіб мови, методів і способів спілкування відповідно до закону України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів, організаційно-розпорядчих документів МНАУ, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу (5.258.01-00.2018) та Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Миколаївському національному аграрному університеті (5.009.01- 00.2017). Університет має власний веб-сайт, де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетської бібліотеки, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозитарію. Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених з дисципліни робочих навчальних програмах за спеціальністю. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами може бути застосована навчальна платформа <i>Moodle</i>, відповідальним за наповнення якої навчальними матеріалами є викладач, який читає дисципліну. З метою інтеграції здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами необхідно звернутись до проректора з науково-педагогічної та виховної роботи і підвищення кваліфікації Наталії Шарати, +380(512)340136, sharata@mnaueu.edu.ua. Для психологічної підтримки освітнього процесу в Університеті діє психолого-педагогічна лабораторія науково-просвітницьких інноваційних технологій розвитку особистості Миколаївського національного аграрного університету, яка здійснює свою діяльність задля соціального супроводу та психологічного забезпечення

	навчально-виховного процесу серед педагогічних і науково-педагогічних працівників і студентів. Послуги цієї лабораторії безкоштовні. Більше інформації про лабораторію: https://www.mnau.edu.ua/vyh-rob/ps-sluzh/
10. Доступ до матеріалів навчання	На платформі дистанційного навчання Університету Moodle розміщено силабус навчальної дисципліни та інші навчальні матеріали, до яких забезпечено вільний постійний доступ для студентів. Крім того, університетський репозитарій забезпечує для студентів через мережу Інтернету вільний доступ до різноманітних інформаційних джерел – наукових, навчальних і методичних видань. https://www.mnau.edu.ua/ https://www.mnau.edu.ua/faculty-off https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/ http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/ http://www.nbu.gov.ua/ https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2643

Силабус навчальної дисципліни розроблено

асистентом
кафедри економічної теорії і
суспільних наук

Дмитро КОНОПЛЯНИК

	навчально-виховного процесу серед педагогічних і науково-педагогічних працівників і студентів. Послуги цієї лабораторії безкоштовні. Більше інформації про лабораторію: https://www.mnau.edu.ua/vyh-rob/ps-sluzh/
10. Доступ до матеріалів навчання	На платформі дистанційного навчання Університету Moodle розміщено си́лабус навчальної дисципліни та інші навчальні матеріали, до яких забезпечено вільний постійний доступ для студентів. Крім того, університетський репозитарій забезпечує для студентів через мережу Інтернету вільний доступ до різноманітних інформаційних джерел – наукових, навчальних і методичних видань. https://www.mnau.edu.ua/ https://www.mnau.edu.ua/faculty-off https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/ http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/ http://www.nbuv.gov.ua/ https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2643

Си́лабус навчальної дисципліни розроблено

асистентом
кафедри економічної теорії і
суспільних наук

Дмитро КОНОПЛЯНИК

Політологія. Конопляник Д.О.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та
біотехнології

« 25 » 06 Михайло ГИЛЬ 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

« 26 » 06 Дмитро БАБЕНКО 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ»

освітньо-професійна програма «Харчові технології» для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання
на 2024-2025 навчальний рік

Освітній ступінь — Бакалавр
Галузь знань — 18 Виробництво та технології
Спеціальність — 181 «Харчові технології»
Мова викладання — українська

Миколаїв
2024

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник програми: Конопляник Д.О., асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету

Програма розглянута на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук, протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 12 від 21 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
обліково-фінансового факультету
канд. екон. наук, доцент

Юлія ЧЕБАН

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації та
біотехнології

_____ Михайло ГИЛЬ
«_____» _____ 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Дмитро БАБЕНКО
«_____» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ»

освітньо-професійна програма «Харчові технології» для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання
на 2024-2025 навчальний рік

Освітній ступінь – **Бакалавр**

Галузь знань – **18 Виробництво та технології**

Спеціальність – **181 «Харчові технології»**

Мова викладання – **українська**

Миколаїв
2024

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Харчові технології», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник програми: Конопляник Д.О., асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету

Програма розглянута на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук, протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 12 від 21 червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
обліково-фінансового факультету
канд. екон. наук, доцент

_____ Юлія ЧЕБАН

1. АНОТАЦІЯ

Політика справляє важливий, а інколи й доленосний вплив на життя окремих людей і цілих народів. Тому політичні знання і культура потрібні сьогодні будь-якій людині, незалежно від її професійної приналежності, оскільки, живучи у суспільстві, вона обов'язково приречена взаємодіяти з іншими людьми і державою. В Україні політологія – одна з провідних дисциплін у системі гуманітарної освіти.

Основними принципами викладання та вивчення політології є фундаментальність, системність, єдність логічного та історичного, національного й загальнолюдського, суспільного та особистісного, теорії й практики, навчання і виховання.

Предмет політології покликаний формувати свідомість здобувачів вищої освіти, які беруть участь у суспільно-політичних процесах, пояснювати їм зміст актуальних явищ в житті держави та політичної системи.

Головне завдання політології як навчальної дисципліни - опрацювання і викладення загальнотеоретичного і практичного матеріалу так, щоб відповідно до завдань політологічної підготовки спеціалістів будь-якого профілю надати їм необхідний мінімум наукових політологічних знань, що закладає фундамент їхньої високої політичної культури та відповідальної громадянської позиції.

ANNOTATION

Politics has an important and sometimes fateful influence on the lives of individuals and entire nations. Therefore, political knowledge and culture are needed today for any person, regardless of his professional affiliation, because, living in society; it is necessarily doomed to interact with other people and the state. In Ukraine, political science is one of the leading disciplines in the system of humanitarian education.

The main principles of teaching and studying political science are fundamentality, consistency, unity of logical and historical, national and universal, public and personal, theory and practice, training and education.

The subject of political science is designed to form the consciousness of higher education applicants who participate in socio-political processes, to explain to them the meaning of current phenomena in the life of the state and the political system.

The main task of political science as an academic discipline - development and presentation of general theoretical and practical material so that in accordance with the tasks of political science training specialists of any profile provide them with the necessary minimum of scientific political science knowledge, laying the foundation of their high political culture and responsible civil position.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Освітній ступінь – Бакалавр

Галузь знань – 18 Виробництво та технології

Спеціальність – 181 «Харчові технології»

Мова викладання – українська

Обов'язкова (вибіркова) компонента – Обов'язкова

Семестр – 3

Кількість кредитів ECTS – 3

Кількість модулів – 1

Кількість змістових модулів – 3

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

лекції – 16 год. / 0,53 кредит ECTS

практичні заняття – 16 год. / 0,53 кредит ECTS

самостійна робота – 58 год. / 1,94 кредит ECTS

Форма підсумкового контрольного заходу – іспит

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології JeetSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням побажань та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників ОПП 181 «Харчові технології».

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах з світоглядних, методологічних проблем, участь у відкритих лекціях та диспутах, які проводяться в тому числі поза межами навчального закладу. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажанням здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо власної життєвої, загалом громадянської позиції.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організовують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через систему Moodle: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2643> лекційний матеріал, практичні завдання, мультимедійні презентації, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);

- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів;

- аудіо та відео повідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;

- спілкування через електронну пошту (konoplianyk@mnau.edu.ua) телефонний зв'язок та зв'язок через соціальні мережі;

- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються під час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, метод прес-формули, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи опитування, рольові ігри, аналіз історій і ситуацій, методи контролю та самоконтролю (словниковий диктант та інші), дослідницькі та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності Миколаївського національного аграрного університету та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів.

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-практичні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти.

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання.

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом

внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сприяти політичній соціалізації молоді через ознайомлення з найважливішими науково-теоретичними напрацюваннями класичної та сучасної політичної думки, засвоєння систематизованих наукових уявлень про політику, гуманістичних принципів політичної поведінки, навичок цивілізованого дискурсу.

Об'єкт політології – політична сфера суспільного життя.

Предмет політології – політична система як сукупність інституціональних, нормативно-ціннісних комунікативних взаємодій суб'єктів політичного життя з приводу завоювання, розподілу та використання влади.

Основними *завданнями*, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є надання здобувачам вищої освіти знань щодо:

- основних етапів розвитку світової та вітчизняної політичної думки;
- сутності феномену політики та змісту політичних відносин;
- принципів взаємодії особистості і політики;
- цивілізованих засад сучасної політичної культури.

Результати навчання:

Вивчивши курс здобувач вищої освіти повинен знати:

- ключові політологічні категорії і поняття;
- головні віхи, проблематику та напрями світової та вітчизняної суспільно-політичної думки;
- підвалини наукового підходу до феноменів політичної системи, політичного процесу, політичної культури, політичного конфлікту;
- роль і місце провідних регуляторів політичного процесу.

Вивчивши курс здобувач вищої освіти повинен вміти:

- аналізувати розстановку діючих політичних сил та груп;
- розпізнавати прояви прямої та представницької демократії, сприяти їх утвердженню в українському суспільстві;
- самостійно формувати і відстоювати власну громадянську позицію, формулювати свої права та обов'язки, вміти їх відстоювати;
- діяти в умовах плюралізму, толерантного ставлення до різних політичних партій та суспільно-політичних рухів, робити свій внесок до гармонізації громадянських, політичних, людських відносин.

Здобувачі вищої освіти повинні оволодіти таким переліком компетентностей:

Результати навчання:

Інк. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування

теоретичних основ та методів харчових технологій.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ПРН 15. Формувати і відстоювати власну думку та громадську позицію, діяти соціально свідомо та відповідально.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

До дисциплін, які мають бути вивчені раніше, та надавати можливість розпочати навчання за дисципліною «Політологія», яка розрахована на студентів вищих аграрних закладів освіти III - IV рівнів акредитації, що навчаються за освітньо-професійною програмою бакалавра, можна віднести :

- «Філософію», яка належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, що є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього. У свою чергу, знання дисципліни «Філософія» є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін.

- «Історію України», яка сприяє формуванню якостей свідомого громадянина, розвиткові соціальних та професійних компетентностей, засвоєнню та послуговуванню правами і свободами людини, розумінню відносин в системі «держава-громадянин», вихованню історичного мислення, засвоєнню логіки та розумінню об'єктивних закономірностей історичного процесу.

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ» В СТРУКТУРІ ДИСЦИПЛІН

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Семестри			
		1	2	3	4
Обов'язкові компоненти					
ОК 1.	Історія України	+			
ОК 2.	Українська мова (за професійним спрямуванням)			+	
ОК 3.	Філософія		+		
ОК 4.	Іноземна мова	+	+		
ОК 5.	Політологія			+	
ОК 6.	Фізичне виховання	+	+	+	+
ОК 7.	Вища математика	+	+		
ОК 8.	Фізика		+	+	
ОК 9.	Інженерна та комп'ютерна графіка	+			
ОК 10.	Загальна та органічна хімія		+		
Вибіркові компоненти					
ВК 1.	Культурологія / Історія української культури		+		
ВК 2.	Правознавство / Соціологія	+			

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль			Теми	Обсяг годин			Разом
№	назва	№	назва	ЛК	ПЗ	СР	
1.	Змістовий модуль 1. Політологія як наука	1.	Політологія як наука і навчальна дисципліна.	2	2	7	11
		2.	Основні етапи розвитку світової політичної думки	1	1	8	10
		3.	Розвиток політичної думки в Україні	1	1	8	10
		4.	Політика і влада. Механізми реалізації	2	2	7	11
		Разом за змістовим модулем 1			6	6	30
2.	Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	1.	Політичні системи і політичні режими.	2	2	7	11
		2.	Держава як суб'єкт політики. Правова держава.	2	2	8	12
		3.	Політичні партії і громадсько-політичні об'єднання. Громадянське суспільство.	2	2	7	11
		Разом за змістовим модулем 2			6	6	22
3.	Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	1.	Політичний процес і політична культура.	2	2	3	7
		2.	Вибори і виборчі системи	2	2	3	7
		Разом за змістовим модулем 3			4	4	6
Всього годин по навчальній дисципліні				16	16	58	90

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модулю	Кількість годин і кредитів		
	Години	Кредити	%
Змістовий модуль 1. Політологія як наука	42	1,4	46,66
Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	34	1,13	37,78
Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	14	0,47	15,56
Всього	90	3,0	100,00

7.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модулю	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1. Політологія як наука	42	1 - 8
Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	34	9 - 14
Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	14	15 - 16
ВСЬОГО	90	X

7.3. ВИД, ПЕРЕЛІК ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

Лекції традиційні з елементами диспуту, з використанням мультимедійного обладнання для презентації (16 годин).

Змістовий модуль 1. Політологія як наука

ТЕМА 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (2 год.).

Становлення політології як науки і навчальної дисципліни. Предмет, структура, методи і функції політології. Взаємозв'язок політології з іншими соціальними науками. Роль політології у формуванні громадянської позиції молоді і в розбудові демократії.

Keywords: political science, cross-discipline, formation of civic position, democracy development, social sciences.

ТЕМА 2. Основні етапи розвитку світової політичної думки (1 год.).

Політична думка Стародавнього світу: Єгипет, Вавилон, Китай, Індія. Політичні доктрини античності. Платон і Аристотель. Цицерон і Полібій. Політичні вчення доби Середньовіччя. Політичні ідеї мислителів епохи Відродження. Н. Макіавеллі та його роль у конституюванні політичної науки як окремої галузі знання. Політична думка Нового часу: Гуго Гроцій, Томас Гоббс, Дж. Локк, французькі та німецькі просвітники, Г. Гегель і марксизм. Політологічні доктрини ХХ століття.

Key words : governance, social strata, state, forms of power, strength, social contract

ТЕМА 3. Розвиток політичної думки в Україні (1 год.).

Зародження суспільно-політичних концепцій в контексті входження Русі у духовний світ візантійського християнства: «Слово про Закон і Благодать» митрополита Іларіона, «Руська правда» Ярослава Мудрого, «Повчання дітям» Володимира Мономаха, «Повість минулих літ» літописця Нестора.

Розвиток думки у працях С. Оріховського, І. Вишенського, П. Могили, С. Яворського, Ф. Прокоповича, гетьманів Б.Хмельницького, І. Виговського, І.Мазепу, П.Орлика (XVI-XVIII ст.). Основоположення та традиції Кирило-Мефодіївського братства у поглядах М. Костомарова, М. Драгоманова, М. Грушевського. Конституювання ідеї незалежності й відродження української нації та української державності (М. Міхновський, Д. Донцов, В. Вінниченко, В. Липинський).

Key words : political history, evolution, independence, foreign subjection, strife, national liberation struggle, hetmanship, cossacks

ТЕМА 4. Політика і влада. Механізми реалізації (2 год.).

Влада як універсальний соціальний феномен: огляд концепцій сучасної політології. Політична влада – фундаментальний чинник політичного процесу, визначальний компонент політичної системи суспільства. Виявлення сутності та специфіки політичної влади. Характеристика суб'єкту та об'єкту владних відносин.

Проблема легітимності політичної влади. Легальність та легітимність. Форми здійснення політичної влади, діяльність та функції політичних інститутів. Бюрократія як соціальний механізм реалізації політичної влади. Позитивні та негативні властивості бюрократичної системи, об'єктивні умови її функціонування. Тенденція до етократії – загроза демократичним інститутам суспільства. Аграрна політика в Україні.

Key words : policy, definition, sources of authority, resources of authority, traditions, subjects, concepts, domination.

Змістовий модуль 2. Політична система суспільства

ТЕМА 5. Політичні системи і політичні режими (2 год.).

Політична система як механізм формування і функціонування влади в суспільстві, чинник стабілізації і розвитку політичного життя. Основні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікативна і нормативно-регулятивна підсистеми. Місце і роль в політичній системі держави, політичних партій, ЗМІ, громадських організацій та об'єднань. Функції політичної системи: визначення цілей та завдань життєдіяльності суспільства, мобілізація ресурсів на досягнення поставлених цілей, інтеграція всіх елементів суспільства. Типологія політичних систем: тоталітарні авторитарні демократичні. Виборчі системи: мажоритарна, пропорційна, змішана. Політична модернізація. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України.

Key words : political systems, political regimes, totalitarianism, authoritarianism, democracy, systematic approach

ТЕМА 6. Держава як суб'єкт політики (2 год.).

Проблема походження держави. Патерналістська, теологічна та договірна концепції про умови виникнення держави. Сучасні трактування сутності держави. Формотворчі чинники держави. Фундаментальні ознаки держави як головного елемента політичної системи. Функції держави та структура державної влади. Федералізм та унітаризм - основні принципи територіального державного устрою. Характеристика основних форм державного правління. Сучасні різновиди монархічної та республіканської форм правління. Методологічний сенс поняття політичного режиму. Типологія політичних режимів. Політичний режим в Україні: проблеми моделювання та визначення перспектив.

Key words : state, principle of legitimacy, thymocracy, ochlocracy, partyocracy, bureaucracy, technocracy, forms of government.

ТЕМА 7. Політичні партії та громадські об'єднання (2 год.).

Походження і сутність партій, їх функції. Типи партій. Партійні системи. Громадсько-політичні об'єднання та рухи. Проблема забезпечення демократичної спрямованості, соціальної конструктивності у діяльності політичних партій та суспільно-політичних рухів. Багатопартійність в Україні: історія, етапи становлення, сучасний стан і еволюція партійної системи.

Key words : political party, social integration, political socialization, ideological

doctrine, political course, public opinion, party system, civil society organizations, civil society, pluralism, opposition, factionalism, legitimacy.

Змістовий модуль 3 Політичний процес і його регулятори

ТЕМА 8. Політичний процес та політична культура (2 год.).

Поняття та характерні ознаки політичного процесу. Суб'єкт і об'єкт політичного процесу, рушійні сили та критерії ефективності політичного процесу. Політична участь, політична діяльність, політична поведінка. Феномен лобізму.

Сутність і структура політичної культури. Функції політичної культури. Типологія політичної культури. Політична соціалізація. Політична культура сучасного українського суспільства.

Key words : political process, reform, rebellion, riot rebellion, putsch, rally, political campaign, demonstration, strike, political behavior, delegation of powers, electorate, political culture.

ТЕМА 9. Вибори і виборчі системи (2 год.).

Поняття виборів та виборчої системи, демократичні принципи організації та проведення виборчого процесу. Етапи виборчого процесу. Типи виборчих систем, їх переваги та недоліки, пошук Україною найбільш оптимальної для себе виборчої системи.

Типові порушення виборчого права і демократичних принципів виборчого процесу. Адміністративний ресурс.

Key words : electoral system, national sovereignty, majority system, proportional system, free elections, active suffrage, passive electoral law, residence permit, election propaganda, agitation, voting, administrative resource.

Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Політологія як наука

ПЛАН ЛК № 1. Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (2 год.)

1. Зародження політології як науки, її складові.
2. Об'єкт і предмет політології.
3. Основні категорії, методи і функції політології.
4. Місце політології в системі наук про суспільство.

ПЛАН ЛК № 2. Тема 2. Становлення і розвиток світової політичної думки (1 год.)

1. Античний період світової політичної думки.
2. Політична думка Середньовіччя та Відродження.
3. Політичні вчення періоду буржуазних революцій та Просвітництва.
4. Західна політична думка кінця XIX – XX ст.

ПЛАН ЛК № 3. Тема 3. Розвиток політичної думки в Україні (1 год.).

1. Українська політична думка в X-XVIII ст.
2. Українська політична думка XIX ст.
3. Українська політична думка першої половини XX ст.

ПЛАН ЛК № 4. Тема 4. Політична влада. Механізми реалізації (2 год.).

1. Походження і сутність політики.
2. Функції, види та структура політики.
3. Сутність політичної влади та її характерні ознаки. Ресурси влади.
4. Проблема легітимності влади.

Змістовий модуль 2. Політична система суспільства

ПЛАН ЛК №5. Тема 5. Політичні системи і політичні режими (2 год.).

1. Поняття, типи та функції політичної системи, її структура.
2. Сутність політичного режиму. Тоталітаризм. Авторитаризм.
3. Демократія: сутність, базові принципи та ознаки.

ПЛАН ЛК № 6. Тема 6. Держава як суб'єкт політики. Правова держава (2 год.).

1. Сутність, ознаки та функції держави.
2. Форми державного правління та державного устрою.
3. Поняття, ознаки та принципи функціонування правової держави.

ПЛАН ЛК №6. Тема 7. Політичні партії і громадсько-політичні об'єднання (2 год.).

1. Сутність і походження політичних партій.
2. Типи та функції політичних партій.
3. Поняття, типи партійних систем.
4. Стан та проблеми розвитку партійної системи в Україні.

Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори

ПЛАН ЛК № 8. Тема 8. Політичний процес і політична культура (2 год.).

1. Сутність, типи політичного процесу.
2. Політична діяльність і політична поведінка.
3. Політична культура: сутність, структура, види, функції.

ПЛАН ЛК № 9. Тема 9. Вибори і виборчі системи.

1. Поняття виборів, виборчої системи.
2. Типи виборчих систем. Становлення та еволюція виборчої системи в Україні.
3. Демократичні принципи проведення виборів.
4. Типові порушення виборчого процесу та шляхи їх запобігання.

Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з курсу «Політологія» проводяться із здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснюється поточний контроль рівня знань з теми, яку винесено на обговорення шляхом оцінювання виступів з питань та відповідей на них, участі у дискусії, індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти по темі групового обговорення і по індивідуальним завданням. Різні форми участі у семінарському занятті оцінюються відповідно до критеріїв, з якими здобувачі вищої освіти заздалегідь ознайомлюються.

Підготовка до участі у семінарському занятті повинна носити творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти має вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

Зі складних питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

Тестування в електронній системі moodle: (Конопляник Д.О. Політологія [Електронний ресурс] : електронний навчальний ресурс / Конопляник Д.О.; система управління електронними ресурсами МНАУ. – Режим доступу : <http://moodle.mnau.edu.ua>)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІТОЛОГІЯ ЯК НАУКА

ПЛАН ПЗ №1. Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (2 год.).

1. Конституювання політології як самостійної науки. Її склад.
2. Об'єкт, предмет і методи політології.
3. Головні категорії політології. Функції політології.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.
Виконання практичних завдань.
Індивідуальні завдання.
Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. В чому полягає актуальність політології як науки?
2. Які якості майбутнього фахівця формуються під час вивчення політології в університеті?
3. Що є предметом і об'єктом політології?
4. Які методи властиві політології як науці?
5. З якими науками і у який спосіб взаємодіє політологія?
6. Чому політологію вважають комплексною наукою?

ПЛАН ПЗ № 2. ТЕМА 2. Основні етапи розвитку світової політичної думки (1 год.).

1. Політична думка Стародавнього світу.
2. Розвиток суспільно-політичних вчень у добу Середньовіччя та Відродження.
3. Новоевропейські політичні теорії і концепції.

4. Сучасна західна політична думка (др. пол. XIX – XX ст.)

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.

Виконання практичних завдань.

Індивідуальні завдання.

Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що було центральною проблемою у роздумах Платона про державу?
2. Що нового в ученні про державу і владу вніс Аристотель?
3. В чому полягає сутність концепції Августина, яка була розроблена ним у трактаті «Про град Божий»?
4. Хто з мислителів уперше запровадив поняття «*stato*» і для чого?
5. Яким чином характеризував сутність «природного права» і «суспільного договору» Гуго Гроцій?
6. Що нового у теорію «суспільного договору» внесли Томас Гоббс і Джон Локк?
7. Хто з мислителів уперше запропонував поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову і з якою метою це було зроблено?
8. Яким чином збагачували ідеї лібералізму Бенджамін Констан, Алексіс де Токвіль, Дж.Ст. Мілль?

ПЛАН ПЗ № 3. ТЕМА 3. Розвиток політичної думки в Україні (1 год.).

1. Українська політична думка в X-XVIII ст.
2. Українська політична думка XIX ст.
3. Українська політична думка першої половини XX ст.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.

Виконання практичних завдань.

Індивідуальні завдання.

Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що було у центрі уваги української політичної думки за часів Київської Русі (X-XVIII ст.)?
2. Які зміни в політичних ідеях України відбулися у XVI-XVIII ст.?
3. З якою подією пов'язана активізація суспільно-політичної думки наприкінці 40-х років XIX ст.?
4. На яких засадах побудований політичний світогляд Михайла Грушевського?
5. Які категорії посідали головне місце в суспільно-політичних поглядах Михайла Грушевського?
6. Хто наприкінці XIX ст. і яким чином обґрунтував право українського народу на самовизначення?
7. Хто є автор концепції інтегрального націоналізму?
8. Який мислитель вважається засновником ідей консерватизму в українській політичній думці які головні положення вони включають?

ПЛАН ПЗ № 4. Тема 4. Політика і влада. Механізми реалізації (2 год.).

1. Політика як соціальне явище.
2. Сутність влади, її джерела та ресурси.
3. Ознаки та функції політичної влади.
4. Принципи організації і функціонування влади.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.
Виконання практичних завдань.
Індивідуальні завдання.
Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Дати визначення поняття влади.
2. Порівняти визначення сутності влади у соціальному, правовому, нормативно-інституціональному контекстах її розуміння.
3. Чому виділяють політику внутрішню і зовнішню і як вони між собою взаємопов'язані?
4. Класифікувати джерела влади.
5. Визначити ресурси влади.
6. Сформулювати функції політичної влади.
7. На підставі чого політична влада вважається легітимною?
8. На яких принципах базується функціонування політичної влади?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

ПЛАН ПЗ №5. Тема 5. Політичні системи і політичні режими (2 год.).

1. Поняття політичної системи, її структура.
2. Типи і функції політичних систем.
3. Сутність політичного режиму. Тоталітаризм. Авторитаризм.
4. Демократія: сутність, базові принципи та ознаки.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.
Виконання практичних завдань.
Індивідуальні завдання.
Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що нового для розуміння сфери політики дало застосування системного підходу?
2. Що таке політична система і яка її структура?
3. Які функції виконує політична система?
4. Які типи політичних систем ви знаєте?
5. В чому полягають відмінності між тоталітаризмом і авторитаризмом?
6. Які принципи властиві демократичного режиму?
7. Які класичні концепції демократії вам відомі і де вони застосовувались у минулому?

8. Що нового в розробленні теорії демократії внесли вчені упродовж XIX – XX ст.?

ПЛАН ПЗ № 6. Тема 6. Держава як суб'єкт політики (2 год.).

1. Проблема походження держави.
2. Патерналістська, теологічна та договірна концепції про умови виникнення держави.
3. Сучасні трактування сутності держави.
4. Формотворчі чинники держави.
5. Фундаментальні ознаки держави як головного елемента політичної системи.
6. Функції держави та структура державної влади.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.

Виконання практичних завдань.

Індивідуальні завдання.

Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що таке держава і які головні концепції її походження?
2. Що розуміють під формою правління і на підставі чого виділяють різні форми правління?
3. В чому полягає відмінність в утворенні та функціонуванні органів влади за умов монархії і республіки?
4. Які розрізняють дві основні форми державного устрою?
5. В чому полягає відмінність між унітарною і федеративною державою?
6. Що таке правова держава і які основні її ознаки?
7. Чому правовий нігілізм є антиподом правової культури громадян?

ПЛАН ПЗ №7. Тема 7. Політичні партії і громадсько-політичні об'єднання (2 год.).

1. Сутність і походження політичних партій.
2. Типи та функції політичних партій.
3. Поняття, типи партійних систем.
4. Стан та проблеми розвитку партійної системи в Україні.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.

Виконання практичних завдань.

Індивідуальні завдання.

Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що таке політична партія і чому вона за умов демократії є одним із головних інститутів політичної системи?
2. За якими критеріями прийнято класифікувати політичні партії?
3. Які функції у суспільстві покликані виконувати політичні партії?
4. Що таке партійна система і які типи партійних систем є найбільш поширеними в світі?

5. В чому полягає відмінність між громадсько-політичними об'єднаннями та рухами і політичними партіями?

6. Чим зумовлений процес утворення масових організацій і рухів останнім часом?

7. Які шляхи вдосконалення партійної системи в Україні потрібні, аби її євроінтеграційний курс був більш успішним?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС І ЙОГО РЕГУЛЯТОРИ

ПЛАН ПЗ №8. Тема 8. Політичний процес і політична культура (2 год.).

1. Поняття політичного процесу, його суб'єкти.
2. Типологія політичного процесу.
3. Політична діяльність і політична поведінка.
4. Політична культура: сутність, структура, види, функції
5. Політична соціалізація: поняття, чинники, особливості.

Види робіт:

Вибіркове усне опитування.

Виконання практичних завдань.

Індивідуальні завдання.

Тестовий контроль.

Питання для опитування:

1. Що таке політичний процес?
2. З яких етапів складається політичний процес?
3. Які основні види політичних процесів вам відомі?
4. В яких основних проявах соціальної активності індивіда реалізується його політична участь?
5. В чому полягає вплив політичного режиму на політичну участь громадян?
6. Що таке політичне відчуження і якими причинами воно зумовлене?
7. В чому полягає сутність політичної культури і які структурні елементи вона включає?
8. В чому полягає відмінність між тоталітарно-авторитарною і демократичною моделями політичної культури?

ПЛАН ПЗ №9. Тема 9. Вибори і виборчий процес (2 год.).

1. Поняття виборів, виборчої системи.
2. Типи виборчих систем. Становлення та еволюція виборчої системи в Україні.
3. Демократичні принципи проведення виборів.
4. Типові порушення виборчого процесу та шляхи їх запобігання.

Види робіт:

1) вибіркове усне опитування (2-4 бал.)

Питання для опитування:

1. Чому потрібні вибори за умов демократії?
2. Що таке виборча система і які є головні типи виборчих систем?
3. Які переваги і недоліки властиві мажоритарній і пропорційній системам?
4. Який тип виборчої системи на цей час чинний в Україні?

5. В чому полягають основні демократичні принципи проведення виборів?
6. Які можливі основні порушення виборчого процесу?
7. Що таке адміністративний ресурс і як він застосовується під час виборчих кампаній?

7.4. ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Політологія як наука	6	х
1. Предмет і метод політології	2	опитування тестування доповіді презентації індивідуальні роботи*
2. Основні етапи розвитку світової політичної думки	1	– // –
3. Розвиток політичної думки в Україні	1	– // –
4. Політика і влада. Механізми реалізації	2	– // –
Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	6	х
1. Політичні системи і політичні режими	2	– // –
2. Держава як суб'єкт політики	2	– // –
3. Політичні партії та політичні об'єднання	2	– // –
Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	4	х
1. Політичний процес і політична культура	2	х
2. Вибори і виборчі системи	2	х
Разом	16	х

* див. Перелік видів індивідуальних робіт

Перелік видів індивідуальних робіт:

- 1) Підготовка тез та участь у науковій конференції.
- 2) Підготовка і опублікування наукових статей.
- 3) Підготовка доповідей, презентацій на теми, що вивчаються самостійно.
- 4) Підготовка власного, творчого завдання по темі.
- 5) Участь у вебінарах та семінарах з світоглядних, методологічних проблем з отриманням сертифікату, свідоцтва тощо.
- 6) Участь у відкритих лекціях та диспутах, які проводяться в тому числі поза межами навчального закладу (програма, запрошення).
- 7) Участь у неформальних заходах освіти.

7.5 Теми та форми контролю і перевірки знань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Окремі питання тем, які виносяться для самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією з форм організації освітнього процесу, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом. Самостійна робота здобувача вищої освіти в обсязі 58 годин складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, підготовки доповідей, тестових завдань у системі Moodle а також підготовки до практичних занять, опрацювання додаткового матеріалу в межах дисципліни тощо.

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Політологія як наука	30	х
1. Предмет і метод політології	7	Ознайомлення із змістом лекції Підготовка повідомлень до теми Виконання ДЗ до теми Поточний контроль у MOODLE Робота у науковому гуртку
2. Основні етапи розвитку світової політичної думки	8	– // –
3. Розвиток політичної думки в Україні	8	– // –
4. Політика і влада. Механізми реалізації	7	– // –
Змістовий модуль 2. Політична система суспільства	22	х
5. Політичні системи і політичні режими	7	– // –
6. Держава як суб'єкт політики	8	– // –
7. Політичні партії та політичні об'єднання	7	– // –
Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори	6	х
8. Політичний процес і політична культура	3	х
9. Вибори і виборчий процес	3	х
Разом	58	х

7.6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Питання для поточного контролю

Змістовий модуль 1. Політологія як наука

1. Проілюструйте на різних прикладах дію функцій політології.
2. Що таке політика і чим відрізняється від економіки, культури та інших сфер життєдіяльності людини?
3. Що таке правова політика?
4. Розкрийте мету політики.
5. Яку проблему можна вважати політичною, а яку — ні?
6. Назвіть основні відмінності політики і права.

7. Що може обмежити руйнівний вплив політики на суспільство, особу, природу?
8. Назвіть і охарактеризуйте функції влади.
9. Розкрийте структуру політичної системи.
10. Охарактеризуйте співвідношення політичної і державної влади.
11. Назвіть типи легітимності влади.
12. Охарактеризуйте взаємозалежність громадської думки та авторитету державної влади.
13. У чому полягає відповідальність влади перед суспільством?

Змістовий модуль 2. Політична система суспільства

14. Який тип політичної системи є найкращим? Обґрунтуйте відповідь.
15. Опишіть функціональний підхід до розуміння політичної системи.
16. Назвіть закономірності, що притаманні лише політичній системі.
17. Яке місце і значення політичної системи суспільства у розвитку людської цивілізації?
18. Як впливає криза політичної системи на процес політичної соціалізації?
19. Як здійснюється політична соціалізація?
20. Поясніть, чому поєднання політиками їх діяльності у владних структурах з зайняттям підприємницькою діяльністю заборонено законодавчими актами багатьох держав?
21. Засоби масової інформації є суб'єктом духовно-інформаційної влади або, навпаки, політики панують над ЗМІ?
22. Сформулюйте переваги і недоліки однопартійної, двопартійної і багатопартійної систем? Від яких чинників залежить вибір тієї чи іншої партійної системи?
23. Назвіть найпоширеніші способи утворення партій.
24. Назвіть обмеження щодо створення та діяльності політичних партій відповідно до українського законодавства.
25. Що стало причиною появи сучасних політичних партій? Чому партії виникли в Англії?
26. Які особливості формування партійної системи в Україні? За якими критеріями відрізняються сучасні українські партії?
27. Хто не може бути членом політичної партії?
28. Розкрийте структуру політичних партій.

Змістовий модуль 3. Політичний процес і його регулятори

29. У чому полягають недоліки і переваги мажоритарної, пропорційної та змішаної виборчих систем?
30. Якими шляхами потрібно долати відчуження особи від політичного процесу? Чи необхідно це робити в демократичних суспільствах? Які особливості постановки цієї проблеми у сьогоденних реаліях українського політичного життя?
31. Визначте складові іміджу політичного лідера та проаналізуйте основні методи його формування.
32. Розкрийте негативні наслідки залучення мас до політики.

33. Назвіть зовнішні фактори, що впливають на формування політичного лідера.
34. Що таке право нації на самовизначення?
35. Поясніть відмінність між поняттями «правляча еліта» і «політична еліта».
36. Коли виникають національні проблеми, які причини їх появи і які основні форми вияву? У чому особливості національних проблем у розвинутих демократичних країнах?
37. Назвіть критерії розмежування сепаратизму від права нації на самовизначення.
40. Що таке міжнародні відносини?
41. Назвіть основні форми міжнародної політики?
42. Які є причини політичних конфліктів?
43. Як ви думаєте, які причини міждержавних конфліктів у сучасних умовах? Які міжнародні організації покликані попереджувати і вирішувати ці конфлікти?

Питання до підсумкового контролю (екзамен)

1. Політика як суспільне явище. Суб'єкти, структура і функції політики.
2. Місце політології в системі наук про суспільство.
3. Об'єкт, предмет і структура політології.
4. Основні категорії, методи і функції політології.
5. Політичні ідеї в країнах Стародавнього Сходу. Конфуціанство.
6. Політичні вчення в Стародавній Греції. Платон. Аристотель.
7. Західноєвропейська політична думка Середньовіччя (Августин Блаженний, Фома Аквінський).
8. Політичні вчення епохи Відродження. (Нікколо Макіавеллі. Макіавеллізм).
9. Політичні ідеї утопічного соціалізму (Т. Мор, Т. Кампанелла). Критично-утопічний соціалізм.
10. Просвітництво. Вчення Шарля Монтеск'є про державу і право.
11. Ранньобуржуазні ліберальні концепції політики. Проблеми держави і права в поглядах Т. Гоббса і Дж. Локка.
12. Філософсько-правові концепції політики в німецькій класичній філософії І. Кант, Г. Гегель.
13. Лібералізм і неолібералізм.
14. Консерватизм і неоконсерватизм.
15. Соціалізм і соціал-демократизм: теорія і практика.
16. Політичні знання доби Київської Русі.
17. Українська політична думка литовсько-польської і козацько-гетьманської доби (XVI - XVIII століття).
18. Політична думка України другої половини XIX- початку XX ст.
19. Сутність, види і функції влади. Політична влада. Концепції влади.
20. Ресурси й легітимність політичної влади.
21. Політичний режим, його сутність та типологія.
22. Політичний процес, його структура і характер. Класифікація політичних процесів.
23. Особа як суб'єкт політики. Політична поведінка і участь в політиці. Основні форми політичної участі.

24. Політична соціалізація: сутність, етапи.
25. Сутність, структура і функції політичної системи. Типи політичних систем.
26. Сутність, ознаки та функції держави. Теорії походження держави.
27. Форми державного правління та державного устрою. Вищі органи сучасної держави і поділ державної влади.
28. Громадянське суспільство, його сутність, основні риси.
29. Правова держава: визначення, сутність, основні ознаки.
30. Становлення і розвиток правової держави і громадянського суспільства в Україні.
31. Сутність, генеза і функції політичних партій, їх типологія.
32. Партійні системи. Типологія партійних систем.
33. Політичні партії в Україні. Становлення багатопартійності.
34. Поняття «суспільно-політичний рух». Основні тенденції і типи сучасних суспільно-політичних рухів.
35. Поняття демократії, її зміст та ознаки.
36. Особливості становлення і розвитку демократії в сучасній Україні.
37. Етнонаціональні спільноти як об'єкт і суб'єкт політики.
38. Національний суверенітет і політичне самовизначення націй.
39. Сутність, типології і функції політичної еліти.
40. Теорії еліти Г. Моска, В. Парето, Р. Міхельса. Шляхи формування політичних еліт.
41. Сутність, витоки і функції політичного лідерства.
42. Типологія та механізми формування політичного лідерства.
43. Політична свідомість: поняття, структура, функції.
44. Політична культура: поняття, зміст, функції, типи.
45. Політична свідомість та політична культура сучасного українського суспільства.
46. Вибори та виборчі системи. Основні типи виборчих систем.
47. Принципи виборчого права та організація демократичних виборів.
48. Міжнародна і зовнішня політика. Цілі і функції зовнішньої політики.
49. Сутність та особливості розвитку сучасних міжнародних відносин.
50. Україна в системі міжнародних політичних відносин.

8. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Рейтингова оцінка знань з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка знань відрізняється від традиційної більш широким інтервалом балів, які диференційовані відповідно до складності матеріалу, що контролюється його обсягом, рівнем самостійності освоєння тощо.

Поточний контроль здійснюється шляхом проведення опитування, захисту повідомлень, презентацій. На практичних заняттях практикується експрес-

опитування, виступи здобувачів вищої освіти зі складних питань, дискусії, колоквиуми тощо.

Рейтингова оцінка знань забезпечує:

- мотивацію здобувачів вищої освіти до систематичної роботи впродовж семестру;

- підвищенням ролі самостійної роботи та ролі індивідуального навчання;

- розширення можливостей для розкриття здібностей здобувачів вищої освіти, розвитку їх творчого мислення; підвищення ефективності роботи викладача.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- активна участь під час опитування, диспуту, бесіди тощо;

- оцінювання поточного рівня знань через Moodle;

- результативна участь у роботі наукового гуртка;

- публікація наукових робіт.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється дотриманню правил наукової етики та академічної доброчесності. При оцінюванні результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти увага приділяється ступеню засвоєнню знань використання умінь та навичок.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1.	Робота в аудиторії (опитування, диспут, бесіда тощо)	8	2/1
2.	Робота в Moodle	8	2/1
3.	Публікація наукових робіт	1	6/-
4.	Підготовка доповіді, презентації на одну із тем дисципліни	8	2/1
5	Підготовка власного, творчого завдання по темі.	8	2/1
6.	Участь у вебінарах та семінарах з світоглядних, методологічних проблем з отриманням сертифікату, свідоцтва тощо.	1	3/2
7.	Участь у відкритих лекціях та диспутах, неформальних заходах освіти які проводяться в тому числі поза межами навчального закладу (програма, запрошення).	1	3/2
	Усього (балів)	x	60/36

За всі види робіт упродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, індивідуальні завдання, творчі завдання, тестові завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2643>.

Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Здобувач вищої освіти має право складати підсумковий семестровий екзамен у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 36 і більше балів. У цьому разі оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за екзамен (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

№ зм/м	Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
			min	max	min	max
Змістовий модуль 1.						
1	Робота в аудиторії (опитування, диспут, бесіда тощо)	4	1	2	4	8
	Робота в Moodle	4	1	2	4	8
	Підготовка доповіді, презентації на одну із тем дисципліни	4	1	2	4	8
	Підготовка власного, творчого завдання по темі.	4	1	2	4	8
Разом по змістовому модулю 1		x	x	x	16	32
Змістовий модуль 2.						
2	Робота в аудиторії (опитування, диспут, бесіда тощо)	3	1	2	3	6
	Робота в Moodle	3	1	2	3	6

	Публікація наукових робіт	1	3	3	3	3
	Підготовка власного, творчого завдання по темі.	3	1	1	3	3
	Участь у вебінарах та семінарах, неформальних заходах освіти з світоглядних, методологічних проблем з отриманням сертифікату, свідоцтва тощо.	2	2	3	4	6
Разом по змістовому модулю 2		x	x	x	16	24
Змістовий модуль 3.						
3	Робота в аудиторії (опитування, диспут, бесіда тощо)	1	2	2	2	2
	Робота в Moodle	1	2	2	2	2
Разом по змістовому модулю 3		x	x	x	4	4
Разом		x	x	x	36	60
Екзамен		x	x	x	24	40
Разом по курсу дисципліни		x	x	x	60	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – екзамен

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	5 (відмінно)
82 – 89	B	4 (добре)
75 – 81	C	4 (добре)
64 – 74	D	3 (задовільно)
60 – 63	E	3 (задовільно)
35 – 59	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
0 – 34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів, дебатів або художніх фільмів з відповідної тематики. Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

Як правило, якщо заняття проходять у Головному навчальному корпусі МНАУ, то це аудиторії *кафедри економічної теорії та суспільних наук*, зокрема:

Аудиторія кафедри економічної теорії та суспільних наук № 220 (50,4м²). Головний навчальний корпус, вул. Георгія Гонгадзе, 9.

Устаткування: Екран, Інтерфейс USB, Adobe Flash [Player](#). Wi-Fi, ноутбук. Учнівські столи – 24 шт. лавки – 24 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темно-зеленого кольору – 1 шт.

Інформаційне забезпечення: Візуальні довідкові матеріали з теми дисципліни. Платформа MOODLE.

Аудиторія кафедри економічної теорії та суспільних наук № 223 (ГНК); (50,3 м.). Головний навчальний корпус, вул. Георгія Гонгадзе, 9.

Устаткування: Екран, Інтерфейс USB, Adobe Flash [Player](#). Wi-Fi, ноутбук. Учнівські столи – 15 шт. лавки – 15 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темно-зеленого кольору – 1 шт.

Інформаційне забезпечення: Візуальні довідкові матеріали з теми дисципліни. Платформа MOODLE. Навчальні фільми. Презентації у режимі Power Point. Інформаційні матеріали (програмні документи, брошури, дидактичні матеріали; довідникова та нормативна література; інструкції з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності).

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

10.1. Основна література

1. Бліхар В. С. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

2. Гелей С.Д. Політологія : навч.посіб./С.Д. Гелей, С.М. Рутар. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.

3. Гончарук-Чолач Т.В. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, Гурик М. І., Чигур Р. Ю. за ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 230 с.

4. Довгаль О.В., Конопляник Д.О. Політологія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» та початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» денної форми здобуття вищої освіти / О.В. Довгаль, Д.О. Конопляник. – Миколаїв: МНАУ, 2023. – 100 с.

5. Довгаль О.В., Конопляник Д.О. Політологія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи,

тести для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харкові технології» спеціальності 181 «Харкові технології» та початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Харкові технології» спеціальності 181 «Харкові технології» денної форми здобуття вищої освіти / уклад.: О.В. Довгаль, Д.О.Конопляник. Миколаїв: МНАУ, 2023. – 82 с.

6. Мельник Л. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М.Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. 426 с.

7. Морарь М.В. Політологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 176с.

8. Скрипникова Л. Політологія : навчальний посібник /Л. Скрипникова, Л. Тутик, М. Гринчак. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 272 с.

9. Требін М.П. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 460 с.

10. Шляхтун П. П. Політологія. Історія та теорія / П. П. Шляхтун. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 472 с.

10.2. Допоміжна література

1. Oxford Learner's Dictionaries. Оксфордські словники для студентів <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

2. Cambridge Dictionary. Кембриджські словники для студентів <https://dictionary.cambridge.org>

10.3. Інформаційні ресурси

1. Декларація про державний суверенітет України: Декларація Верховної Рада УРСР № 55-ХІІ від 16.07.1990 (Документ 55-12, поточна редакція – від 16.07.1990) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Загальна Декларація прав людини (Прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

4. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Бібліотеки Конгресу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcweb.loc.gov>

7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>

8. Офіційний веб-портал Європейського Парламенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>

9. Офіційний веб-портал Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commission.europa.eu>
10. Офіційний веб-портал Київського Центру соціальних і маркетингових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://socis.kiev.ua/ua/>
11. Офіційний веб-портал Національної Бібліотеки Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnf.fr>
12. Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>
13. Офіційний веб-портал політологічного інтернет-видання «Політична думка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.politdumka.kiev.ua
14. Офіційний веб-портал Соціологічної групи «Рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ratinggroup.ua>
15. Офіційний веб-портал Українського Центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/>

10.4 Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Кабінет Міністрів України* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про оплату праці: Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 N 435-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Робочу програму розроблено:
асистент кафедри
економічної теорії і суспільних наук

Дмитро КОНОПЛЯНИК

9. Офіційний веб-портал Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commission.europa.eu>
10. Офіційний веб-портал Київського Центру соціальних і маркетингових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://socis.kiev.ua/ua/>
11. Офіційний веб-портал Національної бібліотеки Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bnf.fr>
12. Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>
13. Офіційний веб-портал політологічного інтернет-видання «Політична думка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.politdumka.kiev.ua
14. Офіційний веб-портал Соціологічної групи «Рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ratinggroup.ua>
15. Офіційний веб-портал Українського Центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/>

10.4 Законодавчо-нормативні акти

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Кабінет Міністрів України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про оплату праці: Закон в редакції від 01.01.2017 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Кодекс законів про працю України : Закон в редакції від 02.12.2017 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 N 435-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Робочу програму розроблено:
асистент кафедри
економічної теорії і суспільних наук

Дмитро КОНОПЛЯНИК

Провідний
юрисконсульт Марія РАСТОРТУЄВА